

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XXXV. Sacerdos recitans Gloria, & Credo, quando non sunt
recitanda, aut aliquam commemorationem, ad summum peccat venialiter.
Similiter qui ut privata persona ex peculiari devotione, dum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO XXXV.

Sacerdos recitans Gloria, & Credo, quando non sunt recitanda, aut aliquam commemorationem, ad summum peccat venialiter. Similiter qui ut privata persona ex peculiari devotione, dum secretè orat, addit Pater noster, vel Psalmum Miserere, aut quid simile. Idem sit iudicium de illo, qui in Canone nominat suum Generalem & aliis nominibus Sanctorum addit nomen sui Patroni, vel Patroni loci.

quam addere præsumat, ad quod requiritur malitiosa intentio.

Interim (ut advertit Dicastillo disp. 4. n. 268.) stultissimum peccatum erit; nam cum oratio ad hunc finem ordinari debeat, ut Deus colatur, & impetretur ab illo quod petitur, stultissimum est adhibere ad id medium, quod non ad cultum, sed ad culpam, non ad placendum, sed ad displicendum, non ad impetrandum & merendum beneficium, sed ad supplicium potius & poenam, tamquam culpa, licet venialis, deservit; immo si publicè talis oratio adhibeatur, poterit esse mortale aliquando ob scandalum. Quod iudicio prudentis discernendum est. Ita ille.

Equidem puto eos qui id faciunt raro advertere malitiam, etiam venialem, & qui vident viros alioquin probos & devotos, id practicantes, raro scandalizantur, immo communes homines bene subinde ædificantur, multumque illas particulares devotiones ponderant, quoniam nesciunt Rubricas.

Profectò hanc particularem devotionem legimus praticasse Sanctum Xaverium Indiarum Apostolum, addebat enim (ut habet Lucena in ejus vita lib. 1. c. 5.) ante Communionem orationem à se latinè compositam pro conversione Indorum sequentis tenoris: *Et erne Deus omnium rerum Creator, memento Infidelium animas te solùm creasse, quas ad imaginem & similitudinem tuam fecisti. Ecce Domine in opprobrium tuum eis ipsis implentur inferni. Memento Domine Iesu Christi Filij tui, qui sanguinem suum tam liberaliter effundens, pro illis passus est. Ne permittas Domine eundem Filium tuum Dominum nostrum à Paganis amplius contineri, sed precibus Sanctorum electorum tuorum, & Ecclesie Beatissime eiusdem Filij tui Sponsa placatus, recordare misericordie tue, & oblitus idololatricæ, & infidelitatis eorum, fac ut ipsi quoque agnoscant, quem misisti Iesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, qui est Salus, Vita, & Resurrectio nostra, per quem salvati & liberati sumus, cui sit gloria per infinita secula seculorum. Amen.*

Ita orabat S. Xaverius, quoties offerebat incrementum Missæ Sacrificium. Numquid stultissimè? Absit à nobis hæc cogitatio. An fortè excusandus venit, quia id fecerit ante Concilium Tridentinum, & Pium V.? Certè nullo unquam tempore licuit unicuique prohibito recedere ab ordine Missæ in Ecclesia recepto. Alioquin tremendum hoc Mysterium, omni Religionis cultu ac veneratione dignissimum, infinis fuisset expositum superstitionibus, & quod in Ecclesia Dei esse debuisset tamquam castrorum acies ordinata, confusissimum chaos extitisset.

Lege Decretum Tridentini de observandis & evitandis in Celebratione Missæ sess. 22. & scriptum invenies: *Cum igitur multa iam sive temporum vitio, sive hominum incuriâ & improbi-*

Dicastillo.

vel publicè adhibeatur cum scandalo?

716. quod raro intervenit.

ut probè factum à Xaverio.

717. Quod nequit excusari eò quod præcesserit Conc. Trid. dent.

718. nam ante Conc. illud erat addere pti-

714. Dicere Gloria, vel Credo, cum non est dicendum, est leve peccatum.

ob levitatem materiae.

715. Eadem est ratio de orationibus à celebrante fabricatis.

si non addantur ut partes Sacramenti.

Varia orationes.

Golding

Golding

719. ut patet ex Conc. Cartha. III.

& Milevitano II.

720. Variæ ex-cusationes illius facti. Tamburinus.

Eadem est ratio orationis vocalis & mentalis.

tate irrepisse videantur, que à tanti Sacrificii dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor & cuius ad Dei gloriam, & fidelis populi edificationem resistitur, discernit sancta Synodus, ut Ordinarius locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneantur, que vel avaritia, idolorum servitus, vel irreverentia, que ab impietate vix seivnita esse potest, vel superstitio vera pietatis falsa imitatrix induxit. Inter hæc autem postremo loco enumerat, Ritus alios aut alias ceremonias & preces... præter eas que ab Ecclesia approbate, ac frequenti & laudabili usu recepta fuerunt. Ergo ante Concilium Tridentinum illicitum erat aliis precibus uti.

Quare miramur? In Concilio Carthaginensi III. Provinciali, convocato anno 397. confirmato autem in sexta Synodo generali in Trullo celebrata anno 680. decernitur cap. 23. Ut nemo in precibus vel Patrem pro Filio, vel Filium pro Patre nomet. Et cum ad altare assistitur, semper ad Patrem dirigatur oratio. Et quascumque sibi preces aliquis describit, non eis utatur, nisi prius eas cum instructoribus fratribus contulerit.

Et in Concilio Milevitano II. quod habitum fuit sub Innocentio I. anno 416. ab eoque confirmatum, statuitur cap. 12. Ut preces vel orationes, seu Missæ quæ probata fuerint in Concilio, sive Præfationes seu commendationes, seu manus impositiones, ab omnibus celebrentur. Nec alia omnino dicantur in Ecclesia, nisi quæ à prudentioribus tractate vel comprobata in Synodo fuerint, ne forte aliquid contra fidem, vel per ignorantiam, vel per minus studium sit compositum.

Quæ ergo auctoritate Sanctus Xaverius illam orationem composuit, & publicè, aut saltem privatim in Missa recitavit? Respondet Tamburinus supra cap. 5. §. 3. n. 3. fortasse id obtinuit à Sancta Sede. Quid si ipse, utpote Summi Pontificis in his Regionibus Legatus, sibi id indulsit? Quid si Sanctus vir divinâ inspiratione id fecerit? Ita interrogat Tamburinus.

Addere potuisset: quid si fecerit per ignorantiam invincibilem, putans ex ardenti zelo animatum sibi licere, quod à parte rei non licebat? Sic enim non rarò experimur, viros, alioquin Sanctos, & Deum timentes, &, ut sic loquar, nimium amantes, facillè sibi persuadere aliquid esse licitum, quod si oculatius introspexisset, non dubitasset esse illicitum.

Enimverò quid interest vocalem addam orationem, an mentalem? Et tamen cum Ecclesia tantum præscripserit triplicem orationem mentalem in Missa, scilicet in primo Memento pro vivis, in secundo pro defunctis, ac denique post sumptionem Corporis, ubi in Canone, seu Ordinario Missæ dicitur in Rubrica illius: Quæsit aliquantulum in meditatione Sanctissimi Sacramenti: nuper in nostro

Conventu, unus ex Sacerdotibus nimium devotus, quartam orationem mentalem addidit ante sumptionem cum Corpore Christi in manibus, quod etiam de alijs testatur Dica-stillo supra n. 269. Putas autem quòd id faceret, si apprehenderent se peccare, vel saltem venialiter? Non est credibile.

Quantum ad tertiam partem Conclusionis, sunt qui existiment, Sacerdotem Regularem peccare mortaliter, si in Canone Missæ pro nomine Episcopi, ponat nomen Generalis sue Religionis. Ita Diana part. 2. tract. 14. resol. 40. fundans se in Declaratione Cardinalium quam refert sub his verbis: Cum Casar Episcopus Novariensis in Hispanijs Nuntius Apostolicus esset, fuit coram eo arbitratus, an Religiosi peccarent mortaliter in Canone Missæ commemorationem facientes pro Episcopo loci, in cuius locum ponebant Superiorem Ordinis? Consulta ab ipso Nuntio Sanctæ Sedes Apostolica respondit eos mortaliter peccare, cum sit ad unguem Missale observandum, nec in Collectis Missæ posse aliquid addi sub eadem pena præter orationem solitam pro Rege & eius prole, & exar-cita.

Sed quæ utilitas inquis, in tot tantique peccatis mortalibus? Res in se parva est, ut patet. Ratio autem præcipiendi, quæ, & qualis ut constituat rem formaliter magnam, si non fiat ad mutandum ritum, vel ex contemptu Episcopi?

Audio respondentem, ratio est, fructus Sacrificij, quem illi majorem percipiunt, pro quibus in speciali oratur, & quo privatur Episcopus contra jus quod habet ex ordinatione Ecclesiæ. Atque ut fructus, qui correspondet speciali illi orationi unius aut alterius Missæ parvus esset, quidni magnus sit, qui provenit ex tot centenis & millenis Missis, quæ celebrantur à Sacerdotibus Regularibus? Hæc diligenter expende. Nam quod atinet ad declarationem Cardinalium, de illa nobis non constat authenticè, & ideo parum curanda.

An autem hæc declaratio coincidat cum illo decreto Sacræ Rituum congregationis 12 Novembris 1615. quod citat Gavantus in Rubric. part. 2. tit. 8. n. 2. in fine, nescio, neque curo; quia etiam de hoc nobis non constat authenticè, ut omittam quòd non explicet peccatum mortale, ut colligitur ex forma verborum, sub qua à Gavanto refertur, videlicet: Caveant Regulares ne in Canone nominent Superiores suos, ut Antistites. Sed neque hic Autor ullo verbo significat sic nominare suos Superiores esse peccatum mortale.

Cæterum licet admitteremus omissionem nominis Episcopi loci, in quo celebratur (de illo enim intelligitur Rubrica ista, & non de Episcopo ipsius celebrantis) esse peccatum mortale; nùm ideo etiam additio nominis Generalis, sive Superioris Religionis? Minimè, quia res tam materialiter, quam formaliter parva,

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

Sect. 5. De solemn. Missa Sacrificii cerem. Concl. 36. 613

non ideo
additio no-
minis Præ-
lati,

parva, & de illa additione loquitur nostra
Conclusio.

Si dixeris cum Cardinalibus supra, Missale
ad unguem esse observandum. Respondeo;
planè, sed quòd ideo vel ad latum unguem ab
illo recedere, semper sit peccatum mortale,
hoc est quod constantissimè negamus, nec ullus
Cardinalium credo unquam probavit, aut pro-
bare poterit.

724.
aut alicujus
Sancti.

Et idem assero de additione nominis alicujus
Sancti; sicut enim superius diximus, non
esse mortale, unum aut alterum nomen omi-
tere, ita non video quare unum aut alterum
addere, foret peccatum mortale. Interim per
se illicitum est, & tantò magis, quantò pars
illa Missæ reliquis dignior est, semper tamen
intrà latitudinem peccati venialis.

Hinc licet jam consuetudine introductum
sit, ut in confessione generali, quæ dicitur in
initio Missæ, Regulares nomen suum San-
ctum Patriarcham, v. g. Franciscum, Domi-
nicum &c. equidem in Canone nemo id ha-
ctenus, saltem quod scitur, attentavit.

Ex his facillè erit judicare de alijs similibus
additionibus sive verborum, sive ceremoniarum
& instrumentorum, quæ ex præscripto
Ecclesiæ in celebratione Missæ non solent ad-
hiberi: par enim est omnium ratio, attentà
gravitate & levitate.

Nunquid etiam par ratio interruptionis
Missæ? Maximè; & quidem

CONCLUSIO XXXVI.

Peccat mortaliter qui sine gra-
vissima causa interruptit Sa-
crificium Missæ quoad par-
tes essentialia, id est, Consec-
rationem Corporis, & Sanguinis,
imò & summationem,
estò tantum sit pars integralis.

725.

DE hac Conclusione diffusè egimus dis-
putatione præcedenti sect. 4. conclus. 11.
per totam. Tantum hic addo unum aut aliud
verbum. Si contingeret quempiam consecra-
tionem Corporis peractà, certò cognoscere se
non esse Sacerdotem, non solum non potest,
sed etiam tenetur inceptum Sacrificium in-
terrupte; si vera interruptio est, ubi nul-
lum Sacrificium, vel saltem partialiter, est ob-
latum, aut offerri potest. Quidni ergo absti-
neret à consecratione Sanguinis, quam certò
novit fore invalidam?

Certò, inquam; nam in loco & re tam gra-
vi, inquit Tamburinus lib. 2. cap. 7. §. 1. n. 2.
nec scrupulus, nec dubium te commovere

debet; quare ni certus omnino sis, depone
dubium; hoc est, tibi persuade (quandoqui-
dem non es certus) pergere posse, & per-
gito.

Consilium bonum (quod etiam invenies
apud Fagundez de 1. Præcep. Eccles. lib. 3.
cap. 28. n. 19.) sed casus est metaphysicus,
quo præcisè inter consecrationem unius, &
alterius speciei, certitudo, vel dubitatio in-
cideret. Facilius contingere posset tempore,
quod intercedit inter consecrationem, & sum-
ptionem; quamquam & istud numquam fue-
rit visum, vel auditum.

Tamburini,
Fagundez.

In dubio
posset per-
gere.

Interim tamen si fors contingeret aliquem
tunc reddi certum, se non esse Sacerdotem;
quæro, an ad evitandum scandalum, quod
suppono indubiè securum, si recedat, id-
quæ gravissimum, puta, quia sunt præsentia
Hæretici, quæro, inquam, an possit talis pu-
tatitius Sacerdos, cum non sit amplius per-
iculum invalidæ consecrationis, sumere panem
& vinum invalidè consecrata, cæteraquæ
more solito perficere, eà intentione, quâ
illi, qui faciunt Missam siccam, ut loquuntur?

726.

An certus
possit perge-
re ad evitan-
dum scandala-
lum?

Profectò non video quid possit obflare,
præter periculum materialis idololatriæ. Nam
illo seculo, fortè etiam posset simulare con-
secrationem ipsam, id est, proferre verba sine
intentione consecrandi. Jam autem quia illud
ordinariè subest, ideo statim Sacrificium esset
interrumpendum, non obstante scandalo,
quod inde posset oriri.

Probatur; quia non sunt facienda mala ut
eveniant bona; teste Apostolo Rom.
3. v. 8. ubi sic inquit: *Et non (sicut
blasphemamur, & sicut aiunt quidam nos dicere)
faciamus mala ut veniant bona, quorum damnatio
iusta est.* Atque in his circumstantijs obtinet
Regula juris: *Vilius scandalum nasci permitti-
tur, quam veritas relinquatur.* De Reg. juris
cap. 3. *Qui scandalizaverit. Vide dicta disp. 1.
sect. 7. conclus. 14.*

Sienti prop-
ter idem pe-
riculum
non licet
peccatori
occulto por-
rigere Hostiam
non consec-
ratam loco
consecratae.

Rom. 3.
cap. 3. de Reg.
Juris

Alium casum metaphysicum propono, &
quæro: An sicuti Sacerdos, qui bonà fide
Missam incepit, si hostes, Hæretici v. g. in-
gruant ad occidendum ipsum in altari, potest
hostiam consecratam statim sumere, vel secum
auferre, si ad consecrandum calicem sine evi-
denti mortis periculo progredi non possit, an,
inquam, pari ratione ex metu mortis, qui in-
cutitur non in contemptum, sed in alium fi-
nem, v. g. ad infirmum communicandum,
possit incipere Missam cum animo sic inter-
rumpendi?

727.

An licet
Missam ef-
fentialiter
interrumpere
ex metu
mortis?

Tamburinus supra n. 5. negat: assignat au-
tem disparitatem; quia in secundo casu dire-
ctè intenditur Sacrificium imperfectum, quod,
quia est contra Christi præceptum; numquam
licet; at in primo casu Sacerdos non intendit
mutilare Sacrificium directè & ex proposito,
sed permittit ejus imperfectionem, seu omittit
illud

An licet
habere in-
tentionem
sic inter-
rumpendi?